

İlgili Kanun / Madde
5953 S. BİŞK/29

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/8119
Karar No. 2022/8897
Tarihi: 12.09.2022

●GAZETECİNİN YILLIK İZİNİ
●GAZETECİ TALEP ETMESİNE KARŞIN YILLIK
İZİN VERİLMEMESİ HALİNDE FESİHTE
YILLIK İZİNİN 2 KATI OLARAK HESAPLANMASI
GEREKTİĞİ

ÖZETİ: Çalışırken izin vermeyen veya izin verildiği hâlde izin ücreti ödemeyen işveren hakkında uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır. Dairemizin kararlılık kazanan dönem ücreti üzerinden ödenmesi gereken izin ücreti, bu kullandırılmayan veya kullandırılmasına rağmen ücreti ödemeyen ücrettir. Ancak bunun için gazetecinin, çalışırken talep etmesine rağmen izin kullandırılmadığını veya izin verilmediğini iddia etmesi gerekir. Çalışırken bu yönde talebi olmayan gazetecinin, fesih nedeni ile son ücret üzerinden hesaplanacak izin ücreti, 21 inci maddedeki sürelerle sınırlıdır. Başka bir anlatımla fesih nedeni ile son ücret üzerinden hesaplanacak izin ücreti 29 uncu madde gereği 2 kat hesaplanamaz.

Dosya içeriğine göre davacı, çalışırken yıllık izin talebinde bulunmasına rağmen izin kullandırılmadığını veya izin verilmesine rağmen ücretinin ödenmediğini iddia etmiş değildir. Bu nedenle 21 inci maddeye göre kullanılmayan izinlerin, 29 uncu madde uyarınca iki katı alınarak hesaplanması Dairemiz uygulamasına göre hatalıdır. Davacı iş sözleşmesinin feshinden sonra kullandırılmayan yıllık ücretli izinlerin karşılığı ücret alacağını talep ettiğine göre 21 inci madde uyarınca

kullanılmayan toplam izin süresi, 29 uncu madde uygulanmadan son ücret üzerinden hesaplanmalıdır.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi taraf vekillerince istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hâkimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalılara ait işyerinde 1995/Ekim ile 01.06.2012 tarihleri arasında 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tazmini Hakkında Kanun'a (5953 sayılı Kanun) tabi olarak çalıştığını, her iki davalı tarafından ödenen son ücret toplamının aylık net 4.125,00 TL olduğunu, iş sözleşmesinin haksız olarak feshedildiğini ve bir miktar ödeme yapıldığını, ücret alacaklarının geç ödendiğini, bu durumun banka kayıtları ile sabit olduğunu, 2007 yılı öncesi izinlerini kullanmadığını, 2007 yılı sonrası izinlerini de eksik kullandığını ileri sürerek bakiye kıdem ve ihbar tazminatları ile eşit davranma borcuna aykırılık, yıllık izin ücreti ve ücret alacaklarının geç ödenmesinden dolayı %5 fazlalıklarının tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Birleşen İstanbul 17. İş Mahkemesinin 25.12.2014 tarihli ve 2014/747 Esas, 2014/816 Karar sayılı dosyası ile davacı vekili, 13.319,60 TL yıllık izin ücret alacağının ihtarnamenin tebliği tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Birleşen İstanbul 32. İş Mahkemesinin 06.12.2018 tarihli ve 2016/ 625 Esas, 2018/383 Karar sayılı dosyası ile davacı vekili, 17.330,83 TL kıdem tazminatı farkı alacağının ihtarnamenin tebliği tarihinden itibaren işleyecek faiziyle birlikte davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalıların Cevabının Özeti

Davalılar vekili; davacının ilk olarak 01.07.1998- 06.06.2007 tarihleri arasında Yeni Şafak Gazetecilik A.Ş.'de gazeteci olarak çalıştığını ve haklı ya da geçerli bir neden olmadan iş sözleşmesini sona erdirdiğini; bu nedenle taraflar arasında 06.06.2007 tarihinde sulh ve ibra sözleşmesi imzalandığını, bu sözleşmeye göre davacının 01.01.1998- 06.06.2007 tarihleri arasında işyerinde çalıştığını, istifa ederek işyerinden ayrıldığını, kendisine vefa tazminatı olarak kıdem tazminatı ödendiğini, bu konuda tarafların dava açmamayı kabul ettiğini, sulh ve ibra anlaşması gereğince davacının kıdem tazminatı talep edemeyeceğini, iş ilişkisi sona erdikten sonra davacının 20.02.2009 tarihinde tekrar müvekkili Şirkette çalışmaya başladığını, bu çalışmasının da 01.06.2012 tarihinde imzalanan ikale anlaşmasıyla sona erdirildiğini, bu sözleşmeye göre ve banka kanalı ile davacıya kıdem ve ihbar tazminatları ile yıllık izin ücreti ödemesi yapıldığını, 5953 sayılı Kanun'a göre bir defa kıdem

tazminatı alan gazetecinin kıdeminin yeni işe girişinden itibaren hesaplanacağını, aralıklı çalışmada ödenen kıdem tazminatı varsa ilk dönemin tasfiye edilmiş sayılacağını, davacıya ödenen kıdem tazminatının kanuna uygun olduğunu ve talebinin reddinin gerektiğini, taraflar arasında ikale sözleşmesi yapıldığını, bu nedenle ihbar tazminatı talebinin de reddi gerektiğini, davacının sadece Yeni Şafak Gazetecilik A.Ş.'de çalıştığını, en son brüt 3.991,49 TL ücret aldığını, aylık ücretlerinin davacıya düzenli olarak ödendiğini, talep edilen izin ücreti alacağını fahiş olduğunu ve davacı ile Net Yayıncılık San. ve Tic. A.Ş. arasında iş ilişkisi bulunmadığını ve bu Şirkete karşı açılmış olan davanın da husumet yönünden reddine karar verilmesi gerektiğini belirterek davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Mahkeme Kararının Özeti

Mahkemece; asıl davanın kısmen kabulüne, birleşen İstanbul 17. İş Mahkemesinin 2014/747 Esas, 2014/816 Karar sayılı dosyası yönünden davanın kabulüne karar verilmiştir.

Bozma ve Bozmadan Sonraki Yargılama Süreci

Kararın taraf vekillerince temyiz edilmesi üzerine Dairemizin 09.10.2018 tarihli ve 2016/9298 Esas, 2018/17802 Karar sayılı ilâmı ile

“... ”

Somut uyuşmazlıkta; dosya içerisinde farklı bilirkişilere ait birden fazla rapor bulunmasına karşın hangi rapora neden itibar edildiği hangi rapora ise neden değer verilmediği belirtilmeksizin ve özellikle davacının ücret miktarı taraflar arasında ihtilaflı olduğundan mahkemenin kabul ettiği ücret miktarının ne olduğunu kararın gerekçesinde açıklayıp tartışmadığı, bu yönden kararın gerekçesiz olduğu anlaşılmaktadır. Gerekçesiz karar oluşturulması adil yargılanma hakkının ihlalidir.” ve “... 6100 sayılı HMK'nın 31. maddesi uyarınca hakimin davayı aydınlatmakla yükümlülüğü bulunmaktadır. Dava dilekçesinde, ücretlerin geç ödenmesi nedeni ile Basın İş Kanunu uyarınca %5 fazlalıklarının tahsili talebinde bulunulmuştur. Mahkemece, ücretin her ay gecikmeli olarak ödenmesi halinde %5 fazlalık talep hakkının doğmayacağı gerekçesi ile alacağın reddine karar verilmiştir. Basın İş Kanunu'nun 14. maddesinde; işverenin, gazeteciye gününde ödemediği ücretleri için geçen her gün % 5 fazlası ile ödeme yapacağı hüküm altına alınmış olup, işçinin ücretinin her ay gecikmeli ödenmesinin talep hakkını ortadan kaldırmayacağı açıktır. Mahkemenin gerekçesi bu yönden yerinde değildir. Ne var ki; dava dilekçesinde %5 fazlalıkların hangi aylara ait ücretlerin geç ödenmesinden kaynaklandığı açıklanmamıştır. Davacı vekili 18.10.2012 tarihli noter ihtarnamesinde, müvekkilinin 2012 yılı Nisan ve Mayıs aylarına ait ücretlerinin geç ödenmesinden dolayı %5 fazla alacağını ödenmesini davalılardan talep etmiştir. Yukarıda belirtildiği üzere, 6100 sayılı HMK'nın 31. maddesi uyarınca hakim davayı aydınlatmakla görevli olup, davacı asil isticvap edilerek gerek bu husustaki talebi açıklığa kavuşturulmalı, gerekse dosya içerisinde yer alan yıllık izin formları ile yıllık

izin istek formları gösterilerek bu belgelere karşı diyecekleri sorulmalı ve yıllık izin ücreti alacağı da buna göre yeniden bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.” gerekçeleriyle kararın bozulmasına, bozma nedenlerine göre, tarafların sair temyiz itirazlarının bu aşamada incelenmesine yer olmadığına karar verilmiştir.

Mahkemece bozmaya uyularak devam edilen yargılama sonunda asıl davanın kısmen kabulü ile birleşen İstanbul 17. İş Mahkemesinin 2014/747 Esas, 2014/816 Karar sayılı dosyası ve birleşen İstanbul 32. İş Mahkemesinin 2016/ 625 Esas, 2018/383 Karar sayılı dosyaları yönünden davaların kabulüne karar verilmiştir.

Temyiz

Karar süresinde taraf vekilleri tarafından temyiz edilmiştir.

Gerekçe:

1-Dosyadaki yazılara, kararın bozmaya uygun olmasına ve toplanan delillerle kararın dayandığı kanuni gerekçeleri sebeplere göre tarafların aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan temyiz itirazları yerinde değildir.

2- Davacı 5953 sayılı Kanun'a tabi olup yıllık ücretli izin alacağı hesabının açıklığa kavuşturulması gereklidir.

5953 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesine göre “Gazeteciye bu Kanunun 21 inci maddesinde yazılı yıllık izni vermeyen veya izni vermiş olup da izin müddetine ait ücreti ödemeyen işverene, yıllık izin vermediği veya izin süresine ait ücretleri ödemediği kimsenin izin müddetine tekabül eden ücretler yekununun üç katı kadar idarî para cezası verilir; ayrıca gazeteciye ödenmesi gereken ücret toplamı, iki kat olarak ödenir.” Kanun'un 21 inci maddesinde meslekteki kıdemine göre kullanacağı izin süresi belirtilirken son fıkrasında “izin hakkından feragat edilemeyeceği” açıkça vurgulanmıştır. 29 uncu maddede gazeteci çalışırken uygulanması gereken bir yaptırımın düzenlediği; maddenin çalışırken izin vermeyen veya izin verildiği hâlde izin ücreti ödemeyen işveren hakkında uygulanması gerektiği anlaşılmaktadır. Dairemizin kararlılık kazanan dönem ücreti üzerinden ödenmesi gereken izin ücreti, bu kullandırılmayan veya kullandırılmasına rağmen ücreti ödemeyen ücrettir. Ancak bunun için gazetecinin, çalışırken talep etmesine rağmen izin kullandırılmadığını veya izin verilmediğini iddia etmesi gerekir. Çalışırken bu yönde talebi olmayan gazetecinin, fesih nedeni ile son ücret üzerinden hesaplanacak izin ücreti, 21 inci maddedeki sürelerle sınırlıdır. Başka bir anlatımla fesih nedeni ile son ücret üzerinden hesaplanacak izin ücreti 29 uncu madde gereği 2 kat hesaplanamaz.

Dosya içeriğine göre davacı, çalışırken yıllık izin talebinde bulunmasına rağmen izin kullandırılmadığını veya izin verilmesine rağmen ücretinin ödenmediğini iddia etmiş değildir. Bu nedenle 21 inci maddeye göre kullanılmayan izinlerin, 29 uncu madde uyarınca iki katı alınarak hesaplanması Dairemiz uygulamasına göre hatalıdır. Davacı iş sözleşmesinin feshinden sonra kullandırılmayan yıllık ücretli izinlerin karşılığı ücret alacağını talep ettiğine göre 21 inci madde uyarınca kullandırılmayan toplam izin süresi, 29 uncu madde uygulanmadan son ücret üzerinden hesaplanmalıdır.

3- 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun taleple bağıllık ilkesini düzenleyen 26 ncı maddesine göre, "Hâkim, tarafların talep sonuçlarıyla bağıllıdır; ondan fazlasına veya başka bir şeye karar veremez. Duruma göre, talep sonucundan daha azına karar verebilir."

Somut uyuşmazlıkta; asıl davada davacı, 500,00 TL kıdem tazminatı, 500,00 TL ihbar tazminatı ve 200,00 TL yıllık izin ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsiline karar verilmesini talep etmiş, 13.02.2014 havale tarihli ıslah dilekçesi ile davalılardan Yeni Şafak Gazetecilik A.Ş. yönünden talep tutarlarını 37.349,16 TL kıdem tazminatı, 7.123,63 TL ihbar tazminatı ve 16.214,97 TL yıllık izin ücreti olarak belirlemiş; davalılardan Net Yayıncılık San. Tic. A.Ş. yönünden ise 9.494,16 TL kıdem tazminatı ve 4.652,02 TL ihbar tazminatı olarak belirlemiştir. Mahkemece, ıslah dilekçesi ile davalılar yönünden ayrı ayrı tutarlar belirlenerek kıdem tazminatı, ihbar tazminatı ve yıllık izin ücreti talep edildiği gözetilmeksizin davalılardan Yeni Şafak Gazetecilik A.Ş. 'den talep edilen tutarların tümünden davalı Net Yayıncılık San. Tic. A.Ş.'nin müştereken ve müteselsilen sorumluluğuna karar verilmesi talep aşımı mahiyetinde olduğundan, kararın bu yönden bozulması gerekmiştir.

Ayrıca, davacının asıl dava dosyasındaki dava dilekçesinde kıdem tazminatını temerrüt tarihinden itibaren faizi ile talep ettiği, asıl davada ıslah dilekçesi ile kıdem tazminatına temerrüt tarihinden itibaren yasal faize hükmedilmesini talep ettiği ve birleşen İstanbul 32. İş Mahkemesinin 2016/ 625 Esas, 2018/383 Karar sayılı dosyasında dava dilekçesi ile yine kıdem tazminatının temerrüt tarihinden itibaren yasal faizi ile tahsilini talep ettiği görülmektedir. Bu durum karşısında kıdem tazminatına asıl dava ve birleşen İstanbul 32. İş Mahkemesinin 2016/ 625 Esas, 2018/383 Karar sayılı dosyası yönünden kıdem tazminatının temerrüt tarihinden itibaren yasal faizi ile hüküm altına alınması gerekirken kıdem tazminatına fesih tarihinden itibaren en yüksek mevduat faizi işletilmesi de talep aşımı mahiyetinde olup bu husus ayrıca bozmayı gerektirmiştir. Kaldı ki davacı gazetecinin kıdem tazminatına uygulanacak faiz konusunda 5953 sayılı Kanun'da hüküm bulunmadığından, kıdem tazminatına yasal faiz işletilmesi gereklidir.

Sonuç

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan kararın BOZULMASINA, peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine, 12.09.2022 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.